

Lösning övningsuppgifter 2023-03-29

1. Förklara följande nyckelord i VHDL:

- a) *entity*
- b) *architecture*
- c) *std_logic*
- d) *process*
- e) *signal*

Svar

- a) **entity** utgör utsidan av en modul, där portarna deklaras. Som exempel kan en OR-grind med inportar a och b samt utport x deklaras via en entitet döpt *or_gate* såsom visas nedan:

```
entity or_gate is
    port(a, b: in std_logic;
          x  : out std_logic);
end entity;
```

- b) **architecture** utgör insidan av en modul, där modulens beteende/funktionalitet beskrivs. Som exempel, arkitekturen för entiteten *or_gate* ovan kan definieras såsom visas nedan för att realisera funktionaliteten av en OR-grind:

```
architecture behaviour of or_gate is
begin
    x <= a or b;
end architecture;
```

- c) *std_logic* utgör en datatyp för signaler som ska kunna anta logiska värden '0' och '1' samt övriga värden som behövs för att realisera digitala signaler i praktiken, såsom höghög/tri-state ('Z'), don't care ('-') med mera. Utmärkt för signaler och variabler som ska tilldelas en eller flera bitar (för fler bitar används datatypen *std_logic_vector*, dvs. en vektor med bitar). I VHDL måste datatypen *std_logic* inkluderas från ett package döpt *std_logic_1164* i biblioteket *IEEE*, vilket åstadkommes via följande instruktioner:

```
library ieee;
use ieee.std_logic_1164.all;
```

- d) En process utgör ett sekventiellt block, vilket innebär att innehållet exekverar sekventiellt (uppifrån och ned) en instruktion i taget, så som sker vid mjukvaruprogrammering i C, C++, Python eller andra språk. Genom att använda flera processer kan saker ske parallellt för ökad prestanda, likt flertrådade mjukvaruprogram.

Funktionaliteten för OR-grinden ovan hade kunnat realiseras via en process döpt *OR_PROCESS* såsom visas nedan. Processen i fråga exekverar vid förändring av någon av insignalerna a och b, vilket implementeras genom att deklarerar dessa portar i den så kallade känslighetslistan (innehållet i parentes efter nyckelordet *or_gate*). Vid en if-else sats sätts utsignal x till hög om antingen a eller b är höga, annars sätts x till 0:

```
architecture behaviour of or_gate is
begin
    OR_PROCESS: process(a, b) is
    begin
        if (a = '1' or b = '1') then
            x <= '1';
        else
            x <= '0';
        end if;
    end process;
end architecture;
```

- e) Nyckelordet *signal* används för interna signaler inom en arkitektur, tänk ledningar mellan logiska grindar. Signaler kan tilldelas ett värde kontinuerligt eller via en process. Signalens värde kan läsas i hela arkitekturen, men tilldelning kan bara ske från en källa. Signaler kan därmed användas likt filglobala variabler i ett programspråk; i detta fall sträcker sig dock synligheten inte till hela filen, utan till den aktuella arkitekturen. Alla signaler deklareras i den deklarativa delen av arkitekturen, alltså direkt ovanför nyckelordet *begin*.

Som exempel på användning av en signal i ett system med insignaler a, b, c och d och utsignal x som ska uppfylla den logiska funktionen $x = a + b'cd$ kan en signal döpt y = $b'cd$ implementeras enligt nedan, i detta fall primärt för att göra koden mer läsbar:

```
library ieee;
use ieee.std_logic_1164.all;

entity signal_example is
    port(a, b, c, d: in std_logic;
         x : out std_logic);
end entity;

architecture behaviour of signal_example is
    signal y: std_logic;
begin
    y <= (not b) and c and d;
    x <= a or y;
end architecture;
```

Utan att använda signalen Y hade koden sett ut såsom visas nedan:

```
library ieee;
use ieee.std_logic_1164.all;

entity signal_example is
    port(a, b, c, d: in std_logic;
         x : out std_logic);
end entity;

architecture behaviour of signal_example is
begin
    x <= a or ((not b) and c and d);
end architecture;
```

2. Realisera grindnätet för nedanstående VHDL-modul, där en lysdiod tänds vid udda antal nedtryckta tryckknappar. Sätt $button_n[2:0] = ABC$ samt $led = X$ i grindnätet.

```
-----
-- gate_example.vhd: Module consisting of three push buttons and one LED.
--                   The LED is enabled at odd number of pressed push buttons,
--                   else it's disabled.
--
--                   Inputs:
--                   - button_n[2:0]: Inverting push buttons (active low).
--                   Outputs:
--                   - led           : LED enabled at odd number of pressed
--                                   push buttons.
--
--                   Hardware implemented for FPGA card Terasic DE0.
-----

library ieee;
use ieee.std_logic_1164.all;
use ieee.numeric_std.all;

entity gate_example is
    port(button_n: in std_logic_vector(2 downto 0);
         led      : out std_logic);
end entity;
```

```
architecture behaviour of gate_example is
begin
```

```
-----
-- LED_PROCESS: Counts the number of pressed push buttons and enables the LED
--               when an odd number of buttons are pressed, else the LED is
--               disabled.
-----
```

```
LED_PROCESS: process(button_n) is
variable num: natural range 0 to 2;
begin
  num := 0;
  for i in 0 to 2 loop
    if (button_n(i) = '0') then
      num := num + 1;
    end if;
  end loop;
  if (num = 1 or num = 3) then
    led <= '1';
  else
    led <= '0';
  end if;
end process;
```

```
end architecture;
```

Lösning

Först tar vi fram en sanningstabell för systemet, där ABC = button_n[2:0] och X = led. Notera att 0 innebär nedtryckt knapp, så vid udda antal nedtryckta tryckknappar förekommer udda antal nollor i insignalen ABC och då ska utsignal X ettställas för att tända lysdioden:

ABC	X
000	1
001	0
010	0
011	1
100	0
101	1
110	1
111	0

Tabell 1 – Sanningstabell för uppgift 2.

Ur ovanstående sanningstabell ser vi att utsignal X ska ettställas i följande fyra fall:

- A = 0 samtidigt som B = 0 och C = 0
- A = 0 samtidigt som B = 1 och C = 1
- A = 1 samtidigt som B = 0 och C = 1
- A = 1 samtidigt som B = 1 och C = 0

Ovanstående fyra fall kan skrivas om via boolesk algebra till följande logiska funktion:

$$X = A'B'C' + A'BC + AB'C + ABC'$$

Ovanstående ekvation kan förenklas genom att bryta ut A' respektive A:

$$X = A'(B'C' + BC) + A(B'C + BC')$$

Eftersom

$$B \wedge C = B' C + B C'$$

samt

$$(B \wedge C)' = B' C + B C'$$

kan ovanstående ekvation förenklas till följande:

$$X = A'(B \wedge C)' + A(B \wedge C)$$

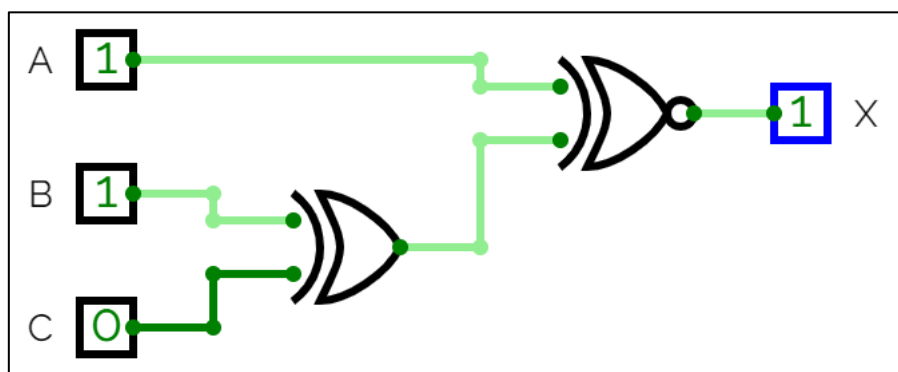
Eftersom

$$(A \wedge (B \wedge C))' = A'(B \wedge C)' + A(B \wedge C),$$

gäller att

$$X = (A \wedge (B \wedge C))'$$

Därmed kan grindnätet realiseras via en XOR-grind med B och C som insignaler samt en XNOR-grind med A samt utsignalen från föregående XOR-grind ($B \wedge C$) som insignaler, såsom visas i figuren nedan (simulerat i CircuitVerse):

Figur 1: Grindnät för realisering av grindnätet i uppgift 2.